

KERESZTÉNYSÉG, TEOZÓFIA ÉS SPIRITIZMUS.

Kérdés:

Az a megismerés, hogy mi egy törvényvilágban élünk és a törvények kérlelhetetlenül éreztetik velünk hatásukat, a teozófusokat arra a következtetésre indította, hogy szabad akarat, mint a teremtett szellem egyéni tulajdonsága, nem létezik és az egész teremtés előrehaladása szigorúan a törvények keretei között történik, anélkül, hogy ezt az előrehaladást valamely szabad elhatározás irányíthatná. Ilyenformán tehát sem bűn, sem érdem nincsen és e teória természetesen a személyes Isten tagadásához vezet. Miért is arra kérünk, légy szíves nekünk megmagyarázni ama viszonyt, mely a törvények és a mi – mindenestre némileg korlátozott – szabad akaratunk között van.

Felelet:

A "teozófia" egy olyan fogalmat jelez, mely mindeddig lezárva, betöltve nincs, sőt csak igen kevés teozófus van tisztában vele. "Istenbölcsesség" és az ember az ő fejlődésének mostani fokán, vajon összeegyeztethető-e ez a két dolog? Ki mondhatja el magáról igazán, hogy ő teozófus, azaz istenbölcsész? És a legkevésbé fogja magát teozófusnak nevezni az, ki Istenhez, a teremtés végokához már néhány lépéssel közelebb jutott, mint többi testvérei. Mert felismeri, hogy ott, ahol az abszolút igazságra vonatkozólag még nagyon sok tanulnivalója van, ott nincs neki joga tantételeket felállítani, hanem csupán az egyszerű léthez van joga. Vagyis ahhoz, hogy a felismert igazságok szerint éljen, és ezáltal beteljesítse azon feltételeket, melyek szükségesek arra, hogy az igazság további fénysugarai is megnyilatkozhassanak számára. Aki így érez, és ez érzéssel egybehangozóan él, az van csak azon az úton, hogy teozófussá legyen. Az igazi teozófia felismerésének legelső feltétele a türelem. Azt mondják a teozófusok: "Az igazság fölötté áll a vallásnak": Minden bizonnyal, e föld minden valóságai felett való az igazság, mert hiszen a vallások nem mások, mind mindenkor megnyilatkozási formái az igazság ama sugártörédekeinek, melyek az emberiség egyes fejlődési fokain neki megnyilatkozhattak. **Olyan vallás, olyan kinyilatkoztatás, mely a teljes igazságot magában foglalja, az emberiségnek még eddig nem adott, minthogy ez törvényszerűleg lehetetlenség is lett volna.** Az a vallás pedig, mely minden kereső ember lelkében egyénileg megnyi-

latkozik, az igazság oly sugártöredékének tekinthető, amely az illető egyéniséghez éppen hozzákapcsolódni, vele asszimilálódni képes. És a ti asszimiláló képességetek az, amely számotokra az igazság egy-egy sugártöredékének hirtelen felismerhetését lehetővé teszi. Az igazság örök és változhatatlan, és ti ezen igazság megnyilatkozásainak közepette álltok, lényetek ezen megnyilatkozásokkal telíteték szakadatlanul. Mialatt pedig e nagy központi napnak egyik sugarát a másik után ismeritek fel és érzitek át: mindinkább tágulnak bennetek ama "vallás" határai is, amelyet éreztek, s amely szerint éltek.

Ez a viszony áll fenn vallás és igazság között. **Az örök igazság fényének ama sugártöredéke, melyet az ember felfogni, és mely szerint élni bír: az igazi vallás.** A vallás fogalma ilyformán azonos lenne az igazság forgalmával, csak hogy ez utóbbi mérhetetlenül nagyobb és vakítóbb sugárzású, sem hogy ember azt felfogni képes volna. Mint amiképpen sok egyéb, Krisztus ama szavai dacára, miszerint "még sokat kellene mondanom nektek, de azt ti most még el nem hozhatjátok", a kereszténységet mégis egy befejezett, tökéletes kinyilatkoztatásnak tekintik. Úgy vannak teozófusok is, akik azt hiszik, hogy az őshindu könyvekben már minden igazság ki van nyilatkoztatva, és az emberiségnek kötelessége az azokban lefektetett tanokat a maguk összességében elfogadni, és nem is szükséges egyebet tanulni.

Valódi teozófus alatt természetesen azt értem, aki legközelebb jutott az istenbölcsességhez, mert abszolút tökéletes istenbölcsész a földön nincsen. Ez a fogalom: Isten – sem ember, sem szellem által föl nem fogható. Az Istenségnek mindig csak egyes tulajdonságai nyilvánulhatnak meg előttünk és ezek is csak relatíve. Az az emberi szó pedig, hogy bölcsesség, oly fogalmat fejez ki, mely Istentől elválaszthatatlan. Mi tehát azt, hogy mi az Istennek bölcsessége, csak tapogatózva sejthetjük, és mielőtt az erre vonatkozó megismerést elnyerhetnők, előbb éppen azt kellene megismernünk, aminek legkülsőbb határát is csak tapogatózva érezhetjük. Nagyon nehéz még a relatív igazságokat is a ti szavaitokkal kifejeznünk.

Ha ez a fogalom: Isten lángot vet szellemünkben, úgy az mélységes, szent nyugalmat áraszt szellemünkre, és egész lényünk egyetlen érzelemmé válik; azért ezt az érzést, mit befogadtunk, át kell adnunk tinéktek. Mert ilyenkor a Legmagasabb iránt való öntudatra ébredés kimondhatatlan boldogsága nem maradhat többé a mi lényünk kizá-

rólagos érzelme, hanem minden akaratunkat összeszedve, szavakba és gondolatokba kell foglalnunk azt, amit érzelemben magunkba fogadtunk, ami bennünket áthevít, hogy sugárzó fényben árásszuk át reátok. Istennek egyik tulajdonsága tehát a bölcsesség. És ehhez a bölcsességhez képest azok a kinyilatkoztatások, melyek e tökéletesedés folyamata alatt levő világnak adatnak, egymást folyton kiegészítik. **Azokat a látszólagos ellentmondásokat, melyeket az egyes kinyilatkoztatási formák tartalmaznak, a ti növekvő értelmeteknek, a ti érettebbé váló igazságérzéseknek kell megoldania, és felismerően a kinyilatkoztatás megnagyobbodását – együvé olvasztania.** Az őshindu tanok isten-fogalmát kiegészítették és mélyítették Krisztus kinyilatkoztatásai, és íme mégis Krisztus "utódai" tantételekbe foglalva (dogmatizálva) Krisztus kijelentéseit, magas falakat emeltek, melyek elválasztották ez újabb kinyilatkoztatásokat az indiai igazságoktól. De az igazság sugarai e falak fölött össze fognak folyni; és amaz emberek között, akik a türelmetlenségnek, az előítéletnek és egyik vagy másik vallási rendszer iránt táplált előszeretetnek falait építették, csupán az az öröm fog megmaradni, mely ez összeolvadásnak felismerése által és e felismerésnek a testvérekkel való közlése által támad.

A legtöbb teozófus Istent csupán oly erőnek tekinti, mely éppen úgy megvan minden darab fában, mint az emberben; ezek az Európában elterjedt Istenfogalomnak csupán hibáit látják meg, és azt vitatják, hogy "személyes" Isten nem létezhetik. De azt már nem kutatják, vajon Krisztusnak Istenről tett kijelentése nem csupán kiegészítése-e annak a kinyilatkoztatásnak, mely róla egy régebbi korban adatott? Istennek ereje áthatja a mindenséget, és éppen úgy benne van a fában, mint az éterben és az emberi szellemben; az ő bölcsessége és szeretete azonban, melyekben a teremtés okai rejlenek, irányító és vezérlő hatalommal bírnak a mozgás (vagy vibratio) törvényein. Istennek bölcsessége és szeretete hozta létre az ő akaratnyilvánítása által a szellemi lényeket, akik viszonylagos létet képezve az abszolút létben, arra vannak hivatva, hogy tökéletességet érjenek el és az abszolút létet, vagyis Istent "szemléljék".

Hiányzik nálatok a helyes fogalom annak az "állapot"-nak kellő kifejezésére, mely hivatását és végcélját képezi minden szellemi létnek. Hogy ti ezt az állapotot nirvánának, vagy Isten szemlélésének, vagy pedig elért szellemi tökéletességnek nevezitek, az teljesen mindegy, mert ennek az állapotnak valódi mibenléte szá-

motokra úgyis felfoghatatlan. Földetek a szellemiesedés egy fázisának küszöbén áll, és e "nap" hajnalpírjának neve egyesülés, nem pedig szétválasztás. **A kereszténységnek, a spiritizmusnak és a teozófiának, ezeknek a földeteken most végigvonul nagy szellemi hullámoknak egyesüléséből fog számotokra a jövő vallási kinyilatkoztatása jönni,** mely e háromnak igazságait egyesíteni, fogalmaitokat tisztábbakká, mélyebbekké és tágabbakká tenni fogja.

Oly szellemek inkarnálódnak most a földre, akik e három szellemi hullám egyesülését magukban már átérezték, és az ezen érzelmükből fakadt megismerést hirdetni, terjeszteni fogják ama testvércsoportokban, amelyekkel szellemileg összekötve maradtak. Ezeknek a testet öltő szellemeknek bensőjében – testvéreik közé kerülve – bizonyos visszaemlékezések fognak fölébredni és ezek a visszaemlékezések annyira elárasztják, átítatják majd szellemüket, hogy ezáltal magukat az anyag minden befolyásától függetleníteni és elvállalt feladataikat teljesíteni képesek lesznek!

Ily ember azonban, igen természetesen, csak nagyon kevés lesz, minthogy aránytalanul nagy még a földön az olyan emberek száma, akik sokkal alacsonyabb fokozaton állanak, semhogy magasabb rangú szellemeknek, vagy (hogy a teozófusok nyelvén szóljunk) az eszményi- és Buddha-fokozatú éneknek gondolatait és tudását megérthetnék. Hogyha a testet öltött tökéletlenebb szellemek vagyis átlagszellemek a szellemvilággal érintkezésbe lépnek, úgy csak alsó fokozatú, hozzájuk hasonló állapotban levő szellemek nyilatkozhatnak meg nekik, Ez egyszerű magyarázata annak, hogy általában miért oly sivár és üres a szellemnyilatkozatok legnagyobb része. De valahogy azt a következtetést ne vonjátok le ebből, hogy kizárólag csak tökéletlen szellemek nyilatkozhatnak meg az emberiségnek. Mert ugyanaz a törvény, amely kimondja azt, hogy alsóbbrendű egyéniség csak alsóbbrendű egyéniséget vonhat magához, és csak ilyentől nyerhet közvetlen kinyilatkoztatást, ugyanazon törvény szerint előrehaladottabb egyéniség testnélküli előrehaladottabb világával, sőt magas tökéletességű szellemekkel is érintkezhetik.

Azok a törvények, melyek Isten bölcsességéből folynak és az életfolyamat minden fejlődési fokozatát egyformán uralják, csupán azért hoznak létre különböző hatásokat, mert kezdet óta hozzá kellett alkalmazkodniok az "élet" mindenkori szükségleteihez, minthogy az abszolút bölcsesség hozta létre őket. Valahányszor egy-egy magasabb

fokú szellem ölt testet a földön, úgy az mindig magasabb szellemi testvérek befolyása alatt áll. Ama szállóige, hogy "olyan vagy te is, mint az a szellem, akit megértesz" igazságot mond.

És most beszéljünk egy kissé a mi énünk lényegéről, hogy megfelelhessünk arra a kérdésre, hogy a törvények hatalma alatt álló szellemnek vagy embernek mennyiben lehet szabad akarata? De ne értsetek félre: nem dogmákat akarok én most itt nektek előadni, hiszen van már ilyen úgyis több a kelleténél, és ha valaki csak azért fog hinni szavaimnak, mivel én mondom azokat, akkor bizony nem lesz sok haszna belőlük. Gondolataimat nektek is át kell éreznetek, hogy azokat azután az életben is kitapasztalhattok és így megszerezzétek azokat az előfeltételeket, amelyek alapján nektek további igazsággrészletek kinyilatkoztathatók lesznek. Mert egészen más az embernek kész, "formába öntött" igazságot a kezébe adni, mint egy pillanatra az anyag fátyolát előtte félrehúzni, hogy egy pillantást vethessen az "alaktalanságba". A kézbe nyomott, megformált igazságot kiejtheti kezéből újra, hiszen a földi vonzóerő törvényénél fogva ez igen könnyen megtörténhetik és az, hogy valaki kezében tart egy "kedvelt igazságot", még nem helyezte őt az alsóbbrendű törvények hatályán kívül. **Aki azonban meg tudja látni az igazságot, hogyha az anyag fátyola egy pillanatra szétvonatik szemei előtt, és aki képes az alakot nem öltött igazságot is magába fogadni, annak "adatott".** És ilyen adás örökké, szakadatlanul történik a tökéletesedés felé haladó univerzumban.

Isten! Ős-élet, Ős-bölcsesség, Ős-szeretet, Ős-erő, Befejezettség, melyet a befejezetlen, még a tökéletesedés felé haladó lények föl nem foghatnak, egykor mi is felfogunk majd Tégedet! De hogy felfogható legyen, mibennünk is ott kell lennie Istennek, aminthogy csakugyan ott is van, miután semmi sincs Istenen kívül és Isten mindenben benne van. Csak hasonló foghat fel, érthet meg hasonlót. Mi, (mivelhogy az emberiség átfutó, változó formái mit sem változtatnak az örökké azonos szellem lényegén), összekötő kapcsot képezünk az abszolút és a relatív között. **Abba az Istenségből előtörő folyamba, melyet erőnek, az étellel ugyanazonos erőnek nevezünk, az isteni bölcsesség és szeretet következtében egyéniségcsírák helyeztettek, melyeket az erő és életfolyamat továbbragadva kifejleszt, és tökéletességre emel. Ez az, amit Isten teremtésének, saját maga kinyilatkoztatásának nevezünk; minden egyéb csak a törvények folyamánya.**

Az egyéniség-csírában ott rejlenek az isteni tulajdonságok csírái

is, de természetesen csak relatíve, míg Istenben abszolút módon. Az a fájdalom, mely minden anyag és minden anyaghoz kötött szellem kifejlődésével jár, nem volt ám szükségképpen és egyedül való útja az egyénisített élet Istentől kijelölt fejlődési folyamatának! **Istennek, valamint az ő akarata nyilvánításának semmi köze sincs a fájdalmakhoz és szenvedésekhez.** Csupán az ered tőle, elárasztva, áthévítvé és magába olvasztva mindent, amit előtörő fénynek, az ő szeretete vibrációjának, vagy irgalmasságnak nevezünk. Honnan ered tehát a szenvedés? Az egyéniség-csírának, vagyis az Isten fényességében, az öntudatos erőfolyamban, az őseletben levő szellemvilágnak relatíve – minthogy az abszolút-egységet képező Atya az őbelőle kiáradó, mindenben átfolyó erőfolyamatba egyúttal az ő akaratának csíráit is beléhelyezte – magában kell foglalnia mindama tulajdonságok csíráit, melyekkel az Atya bír. Mert csak így lesz képes a tökéletességét elért szellem Istent szemlélni, a boldogság legfönségesebb állapotát átérezni, ami egyúttal oka és célja az egész teremtésnek. A szellem egyik tulajdonságának kell tehát lennie a szabad akaratnak is.

II.

Teljes akaratnélküliség éppen úgy nincsen, mint ahogy nincs abszolút sötétség sem. Az, amit sötétségnek nevezünk, csak a mi világosságunknál csekélyebb világosság. Éppen így a ti akaratotok is, bár csak relatív, de mégis szabad. **Hiszen a "bukás" lehetősége is éppen abban rejlett, hogy minden egyénnek megvolt a maga szabad akarata; szabadon választhatott e két dolog között: vagy aláhelyezhette magát s akaratát a már fölismert törvényeknek, vagy pedig érvényesíthette saját egyéni akaratát, úgy ahogyan neki tetszett.** Az utóbbi esetben azonban az következett be, amit még éretlen, korai akaratnyilvánításnak nevezhetünk. Ilyen volt az "angyalok bukása" is, amiről a Biblia tesz említést.

Ti emberek, a ti fejlődésetek mostani fokozatán soha meg nem érthetitek, hogy voltaképpen mi módon is történt ez a bukás, – ehhez még sok érlelő időnek kell fejeitek fölött elszármalnia. A "bukásnak" (a ti nyelveteken csupán e tökéletlen szó található a megfelelő fogalom kifejezésére) lehetősége tehát az egyéniség tökéletlenségében és e tökéletlenség folytán szükségképpen csak relatív szabad akarattal való fölruházottságában rejlett.

De jól megjegyezzétek: **e tökéletlenségnek nem volt szükség-szerű következménye a bukás, hanem csak lehetővé tette azt.** A tiszta szellemek mindig oly légkörbe valának helyezve, hol tökéletesbülésük minden feltételét megtalálhatták és nem kellett volna nekik ezt a légkört elhagyniok. **Különben a tiszta szellemeknek csupán egy csekély töredéke hagyta el az Isten által számukra rendelt, s tökéletesbülésük feltételeivel ellátott légkört; ez volt az, mit Lucifer bukása címen ismertek.** Minden akaratnyilvánulásnak megvan a maga következménye és azok a vibrációk, melyek az elbukó szellemek akaratnyilvánulásaiból eredtek, oly ellentétes hullámzásokhoz hasonlíthatók, melyek bizonyos egyéni légkört alkottak az isteni egységes légkörben. Ezáltal pedig megváltoztak e szellemek részére fejlődésük föltételei is; saját egyéni légkörük sűrűsödést idézett elő az összsubstanciában. **Ezt a folyamatot, vagyis a szellemvilág egy töredékének ellentétes rezgéseiből származó következményeket nevezitek ti chaosnak.**

Nem egyéb ez tehát, mint az isteni akaratnyilvánulásba beékelődött egyéni akaratnyilvánulás! De hát a relatív sohasem hagyhatja el az abszolút erőfolyamot. A chaos is csupán oly megjelenési formája az egyéni akaratnyilvánulásnak, melyet teljesen át meg átjár az abszolút erőfolyam. Ezt az örök igazságot kívánja kifejezni a szentírásnak ama teremtő igéje is: "Legyen világosság!" A világosság abszolút és örök. Istennek ez az akarat nyilvánulása pedig ezúttal csupán a chaosban kívánta kinyilatkoztatni a világosságot, hogy e kinyilatkoztatás által a chaos, mint ilyen megszűnjék, s helyébe előálljon ama törvényszerű fejlődésképes anyagi világ, amelynek teremtéséről akarnak számotokra képet nyújtani a Biblia parabolikus elbeszélései.

Ennek az anyagi világnak kellett otthonává és újrafejlődési helyévé lenni ama szellemlényeknek, akik bizonyos tekintetben az anyag megjelenési formáinak valóságos alkotói valának. **Az anyag az ő szükségképpen való örökös változásai folytán magával hozza alakjának megtörését, vagyis a halált és e halál fizikai szenvedésekkel jár.** Az anyag (és e fogalomba beleérte az egész világmindenségnek általatok látható és érzékelhető alakzatait) tehát sem nem primer (elsőleges) teremtése Istennek, sem nem olyan egyetlen fejlődési út, melyen minden élőnek keresztül kell vándorolnia.

Hiszen ha így volna, akkor az anyag létezése egyértelmű lenne Istennek azzal az akaratnyilvánulásával, hogy minden lét csak kínok

és szenvedések révén fejlődhessék, ami semmiképpen sem volna öszegegyeztethető Isten abszolút szeretetével, bölcsességével és nagyságával. Ez a felfogás tehát lehetetlenség, még nagyobb lehetetlenség, mint ama másik, mely Isten akaratának tartja azt, amely szerint "a világ megváltásához" szükséges volt Krisztus urunk vére és szenvedése. **A világ megváltása tévelygéseitől az isteni igazságok kinyilatkoztatásai által történik, minden kinyilatkoztatások kinyilatkoztatása pedig a szeretet.**

Ezt hirdetni, s egyúttal fölhívni az emberek figyelmét az "Atya" lényegére, jött hozzánk Krisztus, anyagi testet öltve. De maga ez a test és mindazok az érzések, melyek Krisztust e test érzékszervei által fájdalmasan érintették: sohasem lehettek az ő jövetelének okai. Csupán azért öltött ő testet, hogy a testbeöltözötteknek kinyilatkoztathassa az igazságot. **A hagyományos keresztény éppen úgy nem tud keresztüllátni a "Krisztus megváltó vére"-nek falain, mint a közönséges értelemben vett buddhista vagy teozófus nem tud keresztüllátni ama hit falán, mely szerint az anyagon keresztül való fejlődési út egyedüli útja a tökéletesbülésnek.** Mindketten tehát ugyanabban a hibában leledzenek, és mégis mindketten egészségesnek vélik világfelfogásukat. Mindketten nagyon is szűk határok közé szorítják Isten kinyilatkoztatásait. Csakhogy az igazság nem törődik az emberek által vont határokkal; mindenben; keresztülárad annak fénye, éppen mint Isten maga a végtelenségen át. És idővel, vagyis fejlődése folyamán teljesen áthatja, tisztánlátóvá teszi a szellemi lényt, lett légyen bár ez élete első szakában olyan, mint a Krisztus által meggyógyított vak, ki az embereket csak úgy látta, mintha vándorló fák lettek volna. A ti véges formákban megjelenő anyagi világotok, bár végtelennek tetszik az a ti szemeitek előtt, valójában csak olyan, mint egy hullám, mely egy pillanatra kiemelkedik a tengerből, alakot, testet, nevet ölt, hogy a másik pillanatban már ismét elmerüljön benne, mintha sohasem is lett volna.

Nehezen lehet ti előttetek, ti földi lakók megérttetni azt, hogy az "alak" (e fogalmat a teozófus jobban megérti, mint a hagyományos keresztény) szertefoszlásával nem foszlik szét egyszersmind az ez alakban rejtett lényeg, az Istenből eredt élet és öntudat is. A tökéletesség állapota még oly messze van tőletek, – hiszen még az én égboltozatomon is távoli napként világít ez az állapot felém, – hogy nagyon nehéz nekem oly gondolatokat ébreszteni lelketekben, melyek e távoli magasságba törhetnének, hogy magukba szívhassák a tökéletesség sugár-

zó világosságát, s így szálljanak ismét vissza tihozzátok. **A tökéletesség és a tökéletlenség között létezhetik ugyan kapcsolat, de a tökéletességnek teljes és befejezett kinyilatkoztatására nálatok még most hiányzik a lehetőség.** Ha mi csak fölruházva volnánk Istennek erejével, akkor csakhamar ismét el kellene merülnünk Istenben, mint egy hullámnak a tengerben. Ámde mi nemcsak Isten erejének megnyilvánulásai vagyunk, hanem egyúttal az ő gyermekei is, azaz eredményei az ő teljes lényének; miért is, tökéletességünket elérve mi is, mint Isten, – (jóllehet Ő erővel és élettal töltvén be mindeneket, összehasonlíthatatlan magasságban állt mi felettünk és vezet bennünket az ő szeretetével és bölcsességével) – örökké megtartjuk tudatunkat, bár ez a tudat állandóan Hozzá marad kapcsolódva. A tudat, vagyis az egyéniség megmaradása, Istennek amaz ő tulajdonságából folyik, amelynek neve: szeretet. A szeretet igényel valamit, amire kiáradhat, a szeretetnek szüksége van valamire, ami őt megértheti és visszasugározhatja; ez a "valami" pedig nem lehet más, mint Isten képmásainak, a tökéletes szellemeknek összessége. A szeretet a teremtés örök oka; s miután a szellemek teremtése, vagyis a kiáradó isteni világosság egyénítése is a szeretet által történik: az egyéniség az örökkévaló. Azonban még az öntudatot sem választhatjátok el ti az Isten képzetétől.

Isten öntudata az ő őstulajdonságában, a szeretetben van; Istennek erejét, azaz az egyéniségnélküli isteni erőfolyamatot az ő szeretete kormányozza, mely szeretet oka minden leendő, vagy tökéletességét elért, immáron örök egyéniségnek. Így tehát mi is benne vagyunk Istenben, s a mi létünk öntudatos, relatív lét az öntudatos abszolút létben. Egy néha alvó, néha éber Istenről*)^{*} alkotott képzelmetek pedig, amivel könnyebbé akartátok tenni magatoknak a kezdődő, majd befejezett teremtés "korszakai"-ról való fogalmatokat, teljesen meddő dolog. Minthogy ezáltal ti az abszolút tevékeny (pozitív) lényt bizonyos nemleges (negatív) tulajdonsággal ruházzátok fel, ami teljes lehetetlenség. Az abszolút pozitivitás fogalmából teljesen ki van zárva minden nemlegesség. Az alvást, a nyugalmat, a lappangást csak olyan lény ismeri, aki még a tökéletlenség állapotában van. Az örökkévaló, abszolút, pozitív "lét"-ben, vagyis Istenben – akinek tökéletességét már az ó testamentum is e szavakkal akarta kifejezni: "én vagyok az,

* Teozóf világteremtési felfogás szerint egyik manvantara (örökkévalóság, teremtési korszak) megszűntetésétől a másiknak kezdetéig Isten nyugalmi állapotban van./

aki vagyok" – semmiféle lappangó állapot helyet nem találhat. **Nem létezett sohasem oly idő (a ti nyelveteken nincs jobb kifejezés az örökkévalóság egy részecskéjének megjelölésére), amikor az abszolút lét, az abszolút erő, az abszolút élet ki ne áradott volna Istenből – hanem csak oly "idő" létezett egykor, amikor még nem volt sűrűsödés, aminthogy az anyag nem elsődleges teremtés eredménye.** Az elsődleges teremtés, vagyis a kiáramló fény és élet, mely egyénesített az abszolút szeretet által, voltaképpen maga az Isten és épp oly öröktől fogva való és örökön át tartó, mint Ő.

Ebben az örökkévalóságban azután időről-időre mintegy "kikristályosodnak" az anyagi formák, mint viszonylagos alkotások, mint következményei a viszonylagos (relatív) létnek, mindannyiszor, valahányszor a fejlődésben ily mozzanat szükségessége beáll. De ezek az anyagi formák azonnal megszűnnek létezni, mihelyt a bennük lakott lényeknek fejlődésük szempontjából ilyen anyagi légkörre többé szükségük nincsen és akkor ismét csak öntudatos, tökéletes egyéniségek fényhullámai veszik körül ama nagy "Központi Nap"-ot, amelynek ragyogását mintegy magukba fogadják, és újra visszavetik őreá. Semmiféle hasonlattal le nem írhatom nektek ezt a fönséges állapotot! Isten létezik!

És az ő létét nem szabad "pihelve" avagy lappangva elgondolnunk, hiszen az ő lényisége ugyanaz, mint amit isteni kinyilatkoztatásnak nevezünk, ez pedig folytonosan van. Isten változhatatlan, valamiféle változásnak még csak leghalványabb árnyalata sem képzelhető el Nála. Csak az ő kiáramlása, fényének velünk való közlése bír relatív változandósággal aszerint, amint az valamely, Őt többé-kevésbé asszimilálni képes, vagy őt asszimilálni még nem képes létre sugárzik. A kinyilatkoztatások változása és egyáltalában mindaz, ami nálatok a változásnak és korlátozottságnak fogalmaival összefügg: csupán földi létetek különböző tökéletességű fejlődési fokozatokon való áthaladásának eredménye. Nem volt sohasem olyan "idő", amikor a visszasugárzásra képes szeretet föl nem fogta és át nem érezte volna Istennek kisugárzó szeretetét. **"Kezdetben vala amaz ige, az ige Istennél vala; és Isten vala az ige"; ez azt jelenti, hogy a Fiú, – összfogalma oly világnak, amiről ti egyáltalán fogalmat sem szerezhettek magatoknak, – mindig volt. Minden élet az örök változhatatlanba folyik vissza és mihelyt asszimilálódni képes azzal, relatíve változhatatlanná válik.**

De félre ne értsetek kedves testvéreim. Senki sem adhat nektek Istenről tökéletes fogalmat, mert hiszen mi mindannyian egyformán tökéletlenek vagyunk, és egyformán hiányzik még belőlünk Isten legteljesebb kinyilatkoztatása. Én csupán egy kissé tisztázni óhajtom most ama fogalmaitokat, melyekkel ti a fölfoghatatlant fölfogni, megérteni igyekeztek, és pedig azáltal, hogy nemleges álláspontra helyezkedvén, mondom nektek: íme, az Isten nem ilyen, neki ilyen állapotai, vagy ilyen tulajdonságai nincsenek. Ilyen nemleges álláspontról szemlélhetitek ti leginkább a pozitív dolgokat, s az istenfogalom tisztázására mi sem igen tehetünk sokkal többet, mint hogy ilyen negatív szempontból boncolgatjuk számotokra azt.

Hogyha tehát a "teozófus" azt állítja, hogy Isten sok világot teremtett, amelyek közül csupán egy sikerült neki, vagy hogy az angyalok bukása azért történt, mert ellenszegültek Isten ama kívánságának, hogy bizonyos tökéletlen alakba inkarnálódjanak, ami őket fejlődésükben megakadályozta volna, – úgy bizvást fölvetethetitek előtte a következő kérdéseket: Mi jogon ruházod föl te az Istent ilyen tulajdonsággal? Már hogy állhatna alább az ő bölcsessége az angyalok bölcsességénél? Vajon összeegyeztethető lenne-e az ő bölcsességével, nagyságával és szeretetével az, ha egyedül csak a szenvedések útja (fejlődés az anyagban) állana nyitva minden lény előtt? Azután lehet-e az öntudatosságnak, az egyéni létnek végcélja csupán az, hogy ez az öntudat ismét elenyésszék? És végül vajon nem tudnak a teozófusok oly istenséget, – ha már nem is felfogni, – de legalább elképzelni, amelynek nagysága magába fogadhatja az egyéniségek egész világát anélkül, hogy előbb ismét meg kellene őket fosztani egyéniségüktől? **Gyermekeim, ha ti azt akarjátok, hogy a ti mostani istenfogalmaitok tévedései a jövő időben elenyésszenek, akkor először is le kell rombolnotok azokat a korlátokat, amiket az ő szeretetére, az ő bölcsességére és az ő nagyságára vonatkozólag állítottatok föl.** Csak ekkor fogjátok majd asszimilálni tudni a teljes igazságot, ami örök idők óta körülvesz már benneteket. A még előttetek álló fejlődési folyamat magával hozza majd, hogy idővel a különböző rendszerekben rejlő igazságok azonosságát felismerjétek, s így azok előttetek egyformán "szimpatikusakká" válnak, de addig is jegyezzétek meg, hogy a valódi istenkutatót az különbözteti meg, hogy megérti a szeretetet és fölismeri, hogy e föld szellemi irányzatainak nem szétválasztásában, hanem egyesítésében rejlik az igazság.

Amennyire csak képesek vagytok, igyekezzetek megszabadítani magatokat minden un. "rendszer"-től. És ha találkoztok valakivel, aki ezt mondja nektek: "Hiszem, hogy énbennem is ott az Isten, és hiszem, hogy szabad akarat nincsen". Vagy ha egy másikkal találkoztok, aki ezt mondja: "Hiszem, hogy korlátolt szabad akarat van": Vagy végül egy harmadikkal, aki megint ezt mondja: "Én hiszek Krisztus megváltó vérében", **úgy lássátok meg, hogy mind e vallomásokban föltalálható az igazság egy-egy kis részecskéje.** És mindegyik egyformán ama közös nagy hit felé halad, mely ezt mondja: **"Hiszek abban, hogy az igazság kinyilatkoztatása mind tökéletesebbé válik, azaz fejlődésem folyamán mindjobban át fogom tudni érezni az igazságot."**

És ha ti ennek a hitnek, ennek a meggyőződésnek erejét bocsátjátok ki magatokból, akkor megváltozik körülöttetek a ti szellemi atmoszférátok és megtelik azokkal a föltételekkel, melyek szükségesek ahhoz, hogy tisztább kinyilatkoztatások adathassanak e földnek. **Az igazság abszolút és örök, csupán kinyilatkoztatásának alakja relatív, mert föltételezett a ti fejlődési fokozatotoktól. Őrizkedjete tehát minden dogmatizálástól, valahányszor az igazság egy-egy sugártöredékét magatokba fogadni vélitek!** Ne keressétek valamely igazság asszimilálhatóságának bizonyítékát abban, hogy ez igazság által lelketekben föltolult nézeteiteket testvéreitekre átvinni igyekeztek, hanem lássátok meg abban, hogy életemek a szeretetnek valóságos kinyilatkoztatásává válik, és szellemi világokat teljesen beragyogja az a világosság, mely Isten nagyságának átérzéséből fakad. Ettől az érzéstől áthatva, ebben a relatív szellemi nagyságban minden türelmetlenség lehetetlenné válik és szétfoszlik minden "rendszer", mely Isten nagyságának és hatásainak korlátokat kíván szabni, azt vélvén, hogy ezáltal könnyebben fölfoghatja azokat. Akkor majd megértitek, hogy csupán tökéletességünkben fogadhatjuk be Isten nagyságának tökéletes kinyilatkoztatását.

III.

Gyermekek, azok a hullámok, melyek töletek hozzánk jönnek, minden életet összekapcsolván, minden fejlődő életet táplálván, gyakran csak elméletet foglalnak magukban, hogy azután ez alámerüljön, anélkül, hogy ereje volna olyan vezetékké válni, amely útján erőnket reátok ruházhatnók. Gyakran elméletek képezik szellemi fejlődésetek kezdetét, de azzal a nagy veszéllyel járhatnak, hogy szép álmokba rin-

gatjátok magatokat és azt hiszitek, hogy több megismerésetek van, mint testvéreiteknek és hogy az elméletben elfogulva, nem láttok teljes erővel hozzá az önzés leküzdéséhez számtalan formában, – hogy az elmélet szép, de hiábavaló virágában gyönyörködtek, anélkül, hogy gondolnátok arra, miképp csak a gyümölcsben rejlik táplálék.

Nem elég gyakran tudjátok teljes akaratotokat, egész vágyakozásokat imába összefoglalva, kiárasztani a világos csapatok felé, amelyekből fénylő szikrák hullanak szellemeitekbe, és összekapcsolódnak a bennetek levő isteni szikrával, hogy ez átvilágítson minden takarón, és térben és időben megérlelje a gyümölcsöt, melynek benneteket és testvéreiteket táplálnia kell. Minél erősebb bennetek a vágyakozás, annál inkább megszabadultok az elméletek járószalagjaitól. Ha az isteninek vonzereje megragadott benneteket és ennek a tudatára jöttök, nincsen semmi másra szükségetek. Engedjétek, hogy ez a vonzerő vezessen és világítson át benneteket és az örök igazságokról az egyik lepel a másik után hull le és látni fogtok és ti is igazakká lesztek! **Ne szegezzetek tanokat, elméleteket és féligazságokat világotok mai fejlődési fokozatának deszkáira! Így tettetek mindig évezredek óta, mindig a kinyilatkoztatások akkori formájához ragaszkodván, ahelyett, hogy kizárólag annak szellemében éltetek volna.** Te magányos kereső, nőj ki ebből a tévedésből, tedd magadat szabaddá, hiszen Isten gyermeke vagy te is! Ez az értelme annak a mesének, hogy az ember megtalálta az igazgyöngyöt és mindent odaadott a gyöngyért. A burkolat, amelyben kapta, értéktelenné vált számára. Minden kinyilatkoztatás, akár Krisztusé, akár Buddháé, vagy valamely más, a földön formákba, tanokba szedve jut hozzátok. A bölcs megtalálja a gyöngyöt, a szellemet, az isteni világosságot, mely maga változhatatlan, ragyogó színként nyilatkozik meg, és az igazság megérzésének kéjétől ujjongva mindent odaad, amivel bírt; elméleteket, külön érdekkel, külön vágyakat, külön ismeretét a neki rokonszenves kinyilatkoztatásnak, (– az egyes kinyilatkoztatások világossága a világosság egységes tengerébe folyik össze –) mert lényét az összesség megérzésében találta meg. Te kereső imádkozzál, hogy megtaláld a gyöngyöt, hogy a szellem úgy nyilatkozzék meg neked, hogy a világosság minden formát felemésszen!

(Részlet „Emánuel szellem nyilatkozatai” c. műből)